

מאת מו"ר ציס"ע הגאון המקובל

רבי **נסים פרץ** זצוק"ל

תומלל ונערך מהקלטה של שיחה שנמסרה בכולל הוראה בפני אברכי מוסדות בית א-ל, סיון תשע"א. הוקלט ע"י הרב יצחק אליאס שליט"א.

נעשה ונשמע הכנה לחג השבועות

– היתה להם הכנה, ואמרו נעשה ונשמע, לנו בודאי זה טוב. באותם כתרים שקשרו להם מלאכי השרת, הם היו הכתרים שאיתם הם באו לקבל את התורה. בלי הכתרים האלו, בלי ה"נעשה ונשמע", לא היתה להם אפשרות לקבל תורה. והראיה – מה שהגמרא אומרת³, מיד כשכבר לא היו ראויים, הם ושלום חטאו בעגל, מיד היה צריך להוציא להם את אותם הכתרים. לקחו להם את הכתרים. כמו שנאמר "וַיִּתְּנֵצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם מִתַּר הַזֶּבֶב".

אמרו חכמים בגמרא⁴, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה להן, מי גילה לבני רז זה, שמלאכי השרת משתמשים בו, דכתיב "בָּרְכוּ ה' מְלֹאכֵיו, גִּבְרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ, לְשִׁמְעֵן בְּקוֹל דְּבָרוֹ"⁵, ברישא עשי והדר לשמע. מלאכי השרת אומרים תמיד נעשה ונשמע. אצלם זה לא חידוש זה המציאות שלהם. מי גילה רז זה לבני? היתה הפתעה אפילו בשמים, כביכול הקב"ה הופתע מהתשובה של עם ישראל. מי גילה רז זה לבני, להקדים נעשה לנשמע? הרי בעולם הזה, השכל מחייב שקודם אתה מבין, אתה שומע, אתה יודע, אתה מתמלא מהבנה עמוקה – ואז אתה הולך לעשות. לא יתכן שיגידו לך דברים שאתה לא מבין מה זה ואיך זה, ואתה תעשה. ואפילו אם אתה תעשה – זה לא נקרא עשיה. זה בכפיה, זה כמו אונס. מי גילה רז זה לבני שהקדימו נעשה לנשמע? גיבורי כח עושי דברו והדר – לשמוע בקול דברו.

מה המשל של המלאכים אלינו? הרי אנחנו בני אדם!

נלמד קודם קצת על המלאכים. המלאכים – אין להם בחירה. פשיטה. בחירה יש רק לאדם מישראל. לא לדומם, לא לצומח, לא לבעלי חיים, לא למלאכים, שרפים, אופנים, חיות הקודש. רק לקב"ה יש בחירה, ולעם ישראל יש בחירה. השם ברא את העולם ברצון. העולם לא קדמון, השם הוא קדמון, קדם לכל קדומים. העולם נברא ברצון, באהבה, מתוך בחירה כביכול. והקב"ה נתן בחירה גם לאדם, בפרט לאדם מישראל אחרי מעמד הר סיני. לגוי

ברשות הרבנים החשובים, ברשות ראש הכולל, שאנחנו אורחים שלו, כולל הוראה, ברשות רבני הישיבה.

אני רגיל לדבר בצורה יותר פשוטה, אבל כפי עלי הר כניגית כמו במעמד הר סיני. אני בד"כ בא לכולל ולישיבה לבד. כתוב פה במדרש כפה עליהם הר כניגית. אשרי הדור שהגדולים נשמעים לקטנים, לפעמים אולי יש להם עצה טובה. קבעו את זה כמו שהיו עושים בימי חז"ל, שלא רק בעשרת ימי תשובה שיש דרשת 'שבת שובה', או לפני הפסח 'שבת הגדול', היה מושג גם כן של 'שבת כלה' לפני שבועות.

אז אני באמת לא יודע איך להכין את עצמי, אז כל שכן, איך לעשות דרשה של שבת הכנה. עלה בדעתי איזה רעיון, אני לא יודע אם השם יתן אפשרות להוציא את הדברים בפה. רגילים לקרוא בתיקון של שבועות מדרש. הוץ ממדרש רבא על פרשת 'יתרו', קוראים את כל הדפים של האגדה במסכת שבת. העולם יותר רגיל לאגדתא של הגמרא בענין מעמד הר סיני מאשר מה שכתוב במדרש רבא.

אז יש פה כמה מאמרים בגמרא שצריכים הסבר. דרש ר' סימאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע⁶. הענין של "נעשה ונשמע"² בודאי ובודאי, אין ספק, שזה היה קודם מתן תורה. בימים האלה מיד לאחר ראש חודש סיון, ביום המיוחם לפני שלושת ימי ההגבלה, השם ציווה את משה ללכת להכין את עם ישראל, להגיד להם שהוא הולך לתת להם תורה. ואז הם אמרו "נעשה ונשמע". כבר אז ירדו מלאכי השרת וקשרו להם כתרים, אחד כנגד נעשה, אחד כנגד נשמע.

אז זו ההכנה. מי שרוצה הכנה – במאמר הזה נמצאת ההכנה האמיתית. כמו שאבותינו הכינו את עצמם ליום הגדול הזה, לאותו המעמד העצום שלא היה כדוגמתו, לא היה ולא יהיה, תורה מן השמים, ירד הקב"ה ונתן תורה לישראל. אם אבותינו ואבות אבותינו שהיו באותו המעמד

³ שם

⁴ שמות ל"ג ו'

⁵ שם

⁶ תהילים ק"ג ב'

¹ שבת פ"ח ע"א

² שמות כ"ד ו'

גמרת את התפקיד. שאר הדברים זה בידי שמים, אפילו ראת שמים!!!

הכל בידי שמים הוץ מיראת שמים, כלומר, הנקודה העיקרית – כפי הרצון של האדם, כפי הרצון החזק – מזכים אותו. ואם אתה רוצה ללמוד שמונה עשרה שעות רצוף, ובאמת יש לך רצון, ואתה נבדק בדבר, יסייעו בידך לעשות את זה. אם אתה באמת רוצה איזה ענין רוחני, אתה משתדל עליו, ואתה מתפלל על זה. ההשתדלות באה להראות לקב"ה שבאמת יש לנו רצון.

מי גילה רז זה לבני שמלאכי השרת משתמשים בו? מאחר שאין להם בחירה, אז איך הם פועלים? הפעולה של מלאכי השרת היא פשוטה. ברגע שהקב"ה רוצה משהו ממלאך, ולא משנה איזה סוג של מלאך, מעולם יותר גבוה, מעולם יותר נמוך, המלאכים זה שלחים. זה יד אריכתא דקודשא בריך הוא, אבל הם בריה בפני עצמה. השם יכול היה לעשות הכל בלי מלאכים, אבל מלכותא דשמיא כעין מלכותא דארעא. כמו שהמלך יש לו שרים ויש לו תת-שרים, ויש לו צבא, ויש לו אנשים שעושים את דברו, כך הקב"ה רוצה שזה יהיה ע"י מלאכים. כשהקב"ה רוצה שמלאך יבצע איזה פעולה, השם שולח השפעה שמתאימה לאותה הפעולה, וכשהשפעה הזו מתלבשת במלאך, המלאך קם כמו הגולם מפראג ועושה את כל מה שהקב"ה שם בתוכו עד תום, עם כל הכת, בדיוק, לא פחות ולא יותר, בלי להבין, המלאך לא יודע מה הוא עושה. גיבורי כח – עושי דברו. רק לאחר מכן – לשמוע בקול דברו. המלאך, באור חוזה, לאחר שהוא גמר את הפעולה, כביכול ההנאה של המלאך, להבין את מה שהשם ציווה אותו אחרי הפעולה. אחרי שהוא מבצע – יש לו קצת הכנה. עושי דברו, לשמוע בקול דברו.

אז רואים שהדימוי של עם ישראל, מי גילה רז זה לבני, הדימוי של עם ישראל למלאכי השרת שהקדימו נעשה לנשמע, זה נוגד את כל השכל, זה נוגד את הבחירה. לא יתכן, אם האדם מרגיש את עצמו שהוא בוחר, והוא רוצה, שהוא יעשה דבר בלי להבין. קודם נשמע ואחר כך נעשה. גם זה דרגה, נשמע ונעשה. אם אדם בא ואומר, תסביר לי, אני מוכן, אם אני אבין מה שאתה אומר, אני בכל רמ"ח אברי, בכל ממוני, בכל לבבי אני אעשה. זו דרגה גבוהה מאד, הלואי שנהיה ככה. אבל עם ישראל במעמד הר סיני, הם התעלו למדרגה הרבה יותר גבוהה מכן אדם, הם הגיעו למדרגה של מלאך! הקדימו נעשה לנשמע, פרושו של דבר – שכשהבינו ממש רבנו מה מעלתה של התורה, הבינו שבעצם התורה זה רצונו של הקב"ה. וכביכול אפילו הקב"ה השתמש בתורה בשביל לברוא את העולמות. הקב"ה הוא כל יכול. אין סוף ברוך הוא. אין חקר לתבונתו. הוא לא מוגבל בכלום. אבל הקב"ה כביכול הגביל את עצמו ברצון מסוים, דברה תורה כלשון בני אדם, בשביל בני האדם, לטובת העולם, הקב"ה הגביל את עצמו באיזה רצון מסוים, שיש לו כביכול איזה מסגרת, זה נקרא תורה. אורייתא וקב"ה חד הוא. ואז ברא את הכל ע"פ התורה. אין שום דבר שיכול לזוז, לא דומם, לא צומח, לא חי, לא מלאכים, שרפים, אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, לרוחב, לעומק, בעובי, הכל בכל מכל כל, לא זו בלי פסקי הלכה של

כמעט ואין בחירה. אנחנו לפעמים מתפללים על עצמנו שאנו כועסים על גויים. אין להם שליטה בכלל. אין להם שליטה על עצמם, כל שכן על ישראל. כל מה שהם עושים זה בהוראה מלמעלה. אין להם בחירה. הבחירה היחידה שיש לגוי זה להתגייס. אם הוא מתגייס אז הוא הופך להיות מכמעט בהמה על שתיים – לאדם. אף על פי שלפי השכל הרגיל יש להם בחירה של שבע מצוות בני נח, אבל איפה נשיג גוי שמאמין במעמד הר סיני וששם ציוו אותו שבע מצוות, והוא מקיים את זה מתוך רצון השם? איפה תמצא כזה גוי? אם כבר יש כזה גוי אז הוא כבר יהיה יהודי, יותר טוב.

גם היהודי, גם הישראלי, אין לו בחירה. איך זה יכול להיות? יהודי אין לו בחירה! – אין לו בחירה!!! – הכל בידי שמים, איזה בחירה יש לך? אתה קובע משהו? איפה שאנחנו בוחרים (כלומר בעניני העולם הזה) אין לנו בחירה. איפה שאנחנו לא בוחרים – שם הבחירה. הכל בידי שמים – הוץ מיראת שמים. צדיק או רשע לא כאמרינך, זה ביד האדם. אבל כל שאר הדברים כולם – מה אתה קובע בכלל? מה אתה רץ אחרי העולם? מה אתה רץ אחרי הגוף? אחרי הקנינים המדומים? זה כלום!!! אתה לא קובע כלום!!! – תרוץ מהבוקר עד הערב, לא יהיה לך יותר! הכל, הכל, תשעים ותשע פסיק תשע זה בידי שמים – הוץ מיראת שמים. אז איפה הבחירה?

הבחירה נמצא בנקודה אחת – האם אתה רוצה את השם? או חס ושלום רוצה הפוך? **הרצון של האדם – זה הבחירה!** הוא רוצה את מה שהשם רוצה? או לא?

היתה לי השבוע פגישה עם בחור. מעולם לא שמעתי בחור מדבר כאלה מילים! באמת, פגשתי בחור, והקדימו לי הקדמות מי זה הבחור. בקיא בש"ס בבלי, ירושלמי, ועוד דברים. אבל לא בקיא כמו שאומרים, יש אחד שאומר שברוך השם הוא עבר על כל הש"ס, וחצי בטח הוא יודע. אז שואלים אותו איזו שאלה, אז הוא אומר זה מהחצי שאני עוד לא בקיא בו. אז יש לו תמיד איפה לברוח. אבל זה יהודי שבאמת בקיא. אני לא כחנתי אותו ולא כלום, פחדתי שייבחק אותי. אבל ראיתי שכל מילה שאני אומר בדברי תורה, הוא אומר – זה בתוספות זכחים דף זה וזה, זה מפה וזה מפה. כל שכן כשהוא מדבר – הוא מעתיק גמרות! שאלתי אותו מה השאיפות שלך? להיות ראש ישיבה? אב בית דין? מגיד שיעור? רב עיר? הוא אמר, אף פעם לא שאלו אותי כאלה דברים, אף פעם לא חשבתי על זה, אני פשוט מקדש שמו של השם יתברך, הוא נתן תורה ואני צריך לעשות נחת רוח לפניו, בשביל זה אני לומד. אני לא לומד בשביל שום מטרה אחרת. פשפש, איזה מילים!!! שיצאו בתמימות ובפשטות.

צריך האדם כל הזמן לחדד את הרצון. מה אתה רוצה מעצמך? מה אתה רוצה מהחיים שלך? בשביל מה באת לעולם? יש רצון! הקב"ה ברא את העולם ברצון! **תחפש מה השם רוצה! אם את זה תרצה – גמרת את העבודה,**

של ביטול הבחירה. זה יום כעין עולם הבא. מה שיהיה לעתיד לבא, בימי המשיח אפילו. לא בעולם הבא שזה שכר, אפילו בימי המשיח שעולם כמנהגו נוהג, שלא יהיה שעבוד מלכויות ו"כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם"¹². מה הם נקראים?¹³ – ימים ש"אין לי בהם חפץ"¹⁴. כמעט שאין בהם בחירה. כל אחד כבר ידע שהבחירה – זה לא לבחור. אז, בימי המשיח, כולם יבינו שחבל להשתמש בבחירה. עצם העובדה שאדם חושב שיש לו אפשרות לעשות רע, הוא כבר רע. אדם צריך לדעת לבחור שלא לבחור. כעין מה שעתיד להיות לימי המשיח.

לפי ההגדרה של הזוהר, העולם יש לו הנהגה (של עשר ספירות, כפי שיוסבר להלן). העולם נברא בששה ימים ושבת, שבעת ימי בראשית. כל אחד ודאי יודע שבשש מאמרות נברא העולם. למאמרות האלה קוראים ספירות. אבל בעצם, גילוי יש רק לשבע ספירות, כי העולם נברא בשבעה ימים. איפה הספירות הכי חשובות? – הן גנוזות, זה האור שהקב"ה גזז לצדיקים. "ועמך כלם צדיקים"¹⁵ – כל אחד ואחד מאיתנו צריך לגלות קצת מן האור הזה שנגזז. והאור הזה הוא נקרא שלוש הספירות העליונות. הספירה הכי קרובה אלינו זה בינה. היותר רחוקה, חכמה. הגבוהה והרחוקה ביותר, שהיא בחינה קודשא בריך הוא עצמו, זה הכתר – א"ן, "יהי חכמה, מאין תמצא"¹⁶.

אנחנו אומרים בתפילה "אתה חונן לאדם דעת". הדעת, זה להבין איך לבטל את הבחירה, איך להתחבר עם הקב"ה. הוא נתן לך בחירה לנסות אותך, ואתה אומר לו, ריבונו של עולם, אני בוחר בך! לא רוצה כולם, אני בוחר שלא לבחור. זה יותר טוב, יותר חזק. אני אהיה בבחינת הנשמה לך והגוף פעלך. ריבונו של עולם – תוביל אותי לאיפה שאתה רוצה. תכניס אותי ללימוד שאתה חפץ בו. אני יודע בשביל מה באתי לעולם, הנשמה לך והגוף פעלך, ועשה את אשר בחוקך אלך, "הורני ה' דרךך"¹⁷, "לעשות רצונך אלחי חפצתי, ותורתך בתוך מעי"¹⁸.

"אתה חונן לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה". עיקר ההנהגה שלנו היא בינה, דעת ובינה. בכל דבר יש דעת. דעת זה ההתחברות, ההתחברות של השבע ספירות, ההתחברות של הגוף. בכל מה שיש לאדם, הוא מתחבר להבנה (בינה) שהוא מקבל. "וחננו מאתך חכמה בינה ודעת". יש פה עכשיו תוספת – חכמה. חכמה, פה נמצאת הבחירה. חכמה – כח-מה. הכח שהקב"ה נתן לאדם שהוא מ"ה גימטריה אד"ם. זה חכמה, זו הבחירה, הכח שיש לאדם זה הבחירה. אם העולם מתנהג בחכמה – יש בחירה. אע"פ שהרמב"ם אומר שאין התאווה שולטת בלב מלא חכמה, אבל האדם יש לו בחירה, אם לרצות בחכמה או לרצות בתאווה, לרצות בתורה או בעולם הזה.

התורה, בלי התורה, נביאים, כתובים, משנה, הלכה, כל התורה כולה, מה שיש לנו ומה אין לנו, מה שהשם יודע את התורה. תורה היא אין סוף! הכל בכל מכל כל זה תורה.

כשהם הבינו, איזה מתנה גדולה שהקב"ה היה משתעשע בה, לך והודיעם, לך תודיע להם – חמדה גנוזה יש לי בבית גנוז ואני רוצה אותה לתת להם. לאחר שהבינו את מעלת הנותן, והבינו את מעלת המתנה, מה הם אמרו? נעשה ונשמע! קודם נעשה. מה פירוש? פירוש של דבר, אמרו לקדוש ברוך הוא, אתה נתת לנו בחירה, אנחנו בוחרים שלא לבחור! מלאכים! אז המשמעות של נעשה ונשמע – אנחנו בוחרים שלא לבחור. אנחנו לא רוצים רצון, אנחנו לא רוצים בחירה, אנחנו רוצים אותך! רוצים את התורה שלך! נעשה ונשמע. מי גילה רז זה לבני, התעלו למדרגה של מלאך.

עוד הבנה יש בדבר – שרק במעמד הר סיני הגיעו למדרגה כזו. זה לא נשאר כל הזמן. בפרט שהטאו. כל שנה ושנה, כל זמן וזמן כשמגיע מעמד הר סיני אנחנו מגיעים לאותו המעמד, לאותה הגדולה, לאותה המעלה. מי שרוצה להכין את עצמו לקבל את התורה כמו שצריך, חייב להגיד לקב"ה "נעשה ונשמע". להגיד לו, ריבונו של עולם, אני בוחר שלא לבחור. תעשה אתי מה שאתה רוצה, אני לא רוצה בחירה. זו ההכנה – נעשה ונשמע! מתוך הידיעה הברורה. לפחות בשעה שמגיעים ליום כזה גדול, שנקרא יום השבועות. יום כזה מעולה, יום כזה נפלא – זה מתנה גדולה היום הזה! איך אמר רב יוסף, ביומא דעצרתא אמר עבדי לי עגלא תלתא, אמר אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא*.

העולם חושב שיום אדיר בימי שנה זה יום הכפורים. זה נכון. בודאי. מרגישים את זה. יש יום יותר אדיר בימי שנה מאשר יום הכפורים, זה יום השבועות. פי כמה וכמה. בין על פי הפשט, ובפרט על פי הקבלה. לאיפה שמגיעים בשבועות, מהתחלת הלילה, כל שכן שהולכים ומגיעים לאמצע הלילה, לסוף הלילה, ליום, לתפילות של היום, כל היום. "יום אחד, הוא יודע לה, לא יום ולא לילה"⁹ – זה יום השבועות, גם ביום וגם בלילה. זה יום מיוחד. זה לא יום בשביל אכילה ושתיה. בודאי זה יום טוב, צריך לאכול. אולי בבוקר אחרי התפילה, אחרי העבודה, צריך קצת לישון, לתת קצת הרפיה בשביל העבודה של היום. אבל זה יום מאוד מאוד מיוחד.

"ויתיצבו בפתחתיה ה'ר"¹⁰, א"ר אבדימי בר חמא בר חסא, מלמד שכפה הקב"ה עליהם את החר כניגית ואמר להם, אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם!¹¹ איך אפשר להבין? מה הוא כופה עליהם הר כניגית? הם הרי אמרו נעשה ונשמע! חוץ מהפירושים, שיש בדברים האלה הרבה תירושים. יום שבועות זה יום

¹² ירמיהו ל"א ל"ג

¹³ שבת קנ"א ע"ב

¹⁴ קהלת י"ב א'

¹⁵ ישעיהו ס' כ"א

¹⁶ איוב כ"ח י"ב

¹⁷ תהלים כ"ז י"א

¹⁸ תהלים מ' ט'

⁸ פסחים ס"ח ע"ב

⁹ זכריה י"ד ז'

¹⁰ שמות י"ט י"ז

¹¹ שבת פ"ח ע"א

קנין. אבל כודאי שהשלושה ימים המיוחדים האלה שמושה עולה למרום ויורד לישראל ואומר להם, ועוד אומר להם, ומכין אותם, ועוד מכין אותם. אוהו, אם היה לנו מישוהו שיכין אותנו – היום תעשה ככה, מחר תעשה ככה. והנה ביום רביעי בשבת, יום שלישי בלילה, ויהי אור. זה יום בעל עוצמה גדולה מאד מאד. אז זה יכול להיות ההסבר של "כפה עליהם הר כגיגית"²⁴.

בשולחן ערוך כתוב²⁵, ביום המישים לספירת העומר הוא חג השבועות. כל המפרשים על השולחן ערוך מסבירים, היום יש לנו לוח קבוע אז זה יוצא בדיוק באותו יום שהיה מתן תורה. באמת, אם היינו מקדשים ע"פ הראיה, היה יכול לצאת יום אחר, לפני, אחרי. מה ההסבר? ההסבר הוא, כל חגי ישראל תלויים בתאריך. בדיוק בתאריך מסוים אורו של הקב"ה מגיע לאדם. אם זה אור של חרות בפסח, אם זה בסוכות – זמן שמחתנו, כל רגל ורגל והענינים שיש בו. אפילו ראש השנה יש לו תאריך אפילו יום הכפורים – "בעשור... ועיניתם את נפשותיכם". כל החגים נקראים מועדי ישראל, "אלה מועדי ה'",²⁶ שכביכול הקב"ה מתוועד איתנו, עושה איתנו התוועדות, מתייחד איתנו לאיזה ענין מסוים, משפיע על הנשמות, על כללות ישראל ועל כל נשמה ונשמה. בשבועות – אין כזה דבר, זה לא תלוי בתאריך! אין לו תאריך! צריך תהליך, לא תאריך. הכנה. זה לא תלוי בתאריך מסוים. יום המישים לספירת העומר, זה מתן תורה, זה חג השבועות. לכן הוא נקרא חג השבועות, זה חגיגה של כל השבע שבתות. אם לא עשית כלום בשבע שבתות – על מה תחגוג? מה יתנו לך? אם אין הכנה לתורה, אם אין תהליך של הכנה הגוף והנפש לתורה, איך תקבל תורה?

נכון שהתורה היא מתנה גדולה מאד, אבל הקב"ה רוצה שלפחות נעשה הכנה. ההכנה הכי גדולה לתורה, מתוך שאדם מבין גדולת נותן התורה ומעלתו, שהוא היודע, הוא המבין, ואנחנו לא נוכל להבין מה רצונו של הבורא יתברך מאיתנו. אבל הרצון שלו ירד בדרכים שונות, בצמצומים רבים עד שנתן לנו את התורה מונחת לפנינו. זה הרצון שלו. הכל נמצא פה. רק אחרי שאנחנו יודעים את מי שנותן את התורה ויודעים את המתנה הגדולה, שכאילו הקב"ה גנו את עצמותו יתברך בתוך התורה. אפילו שזה נראה לך ציצית, תפילין, בורא פרי העץ, בורא פרי האדמה, התורה נראית לך כמו דבר גשמי, הרוחניות, עצמות הבורא יתברך מלוכשת בכל.

²⁴ כלומר מרוב ההכנה המרובה ויחודו של המעמד הנעלה, באו בני' למצב של התלהבות ודבקות והתבטלות מוחלטת, אשר הביאה אותם למצב שאמרו "נעשה ונשמע" מתוך כביכול כפיה ולא מתוך ישוב הדעת. ראה משל שהביא הרב בשיחה 'הדור קבלוה בימי אחשוורוש' לרב גדול שנתן דרשה מאד מרגשת על מעלת התרומה לשיבתו, והלהיב מאד את הקהל, ומיד לאחר מכן התרים אותם וכל אחד התנדב תרומות בסכומים גבוהים. לאחר יום או יומים כאשר נתבקשו לשלם את התרומה לא האמינו שהסכימו להתנדב סכומים כ"כ גבוהים והיו בתחושה שהדבר נכפה עליהם

²⁵ או"ח תצ"ד א'

²⁶ ויקרא כ"ג ד'

אבל חכמה, בינה, דעת, מאיפה הם באים? "והננו מאתך חכמה בינה ודעת" מה זה מאתך? רבנו האר"י מסביר¹⁹ – מאת ד'. ד' זה הכתר. מכיון שהוא נעלם כל כך – לא מזכירים אותו בפירוש. חכמה כתובה, בינה כתובה, דעת כתובה, אבל כתר לא כתוב. זה אֵין. בחינת הכתר זו ההנהגה שחציה כבר שכר. זה ימות המשיח שעליהם גם כן נאמר שזה שכר. כלומר בימות המשיח כש"מלאה הארץ דעה את ה', פמים לים מכפים"²⁰ לא תהיה בחירה, ימים אשר "אין לי בהם חפץ"²¹.

הקב"ה, ישתבח שמו של מלך מלכי המלכים, רוצה להטעים את בניו במעין עולם הבא, מעין לעתיד לבא. כשיש איזו הארה בתפילה, בלימוד, במצוות, אם יש לנו איזה משהו ששיך לענין של כתר, אז זו הבחינה שרק לעתיד לבא היא תהיה במציאות, ועכשיו יש לנו אותה כמתנה כדי לחנך אותנו בבחירה שיש לנו. שבועות, כולו, מתחילתו ועד סופו כתר! כתרי כתרים! אנחנו מכתירים את הקב"ה והוא משיב לנו ומכתיר אותנו. אם רוצים להכנס לשבועות, המושג של כתר, ימים ש"אין לי בהם חפץ" – אין לך בחירה. אבל, לפני שבועות עוד יש לך בחירה, אתה בוחר "נעשה ונשמע". אתה, מתוך ההכנה האמיתית, מה זה הקב"ה, מה זה התורה, אתה בוחר שלא לבחור. אתה בוחר שהשם יבחר בשבילך.

אנחנו אומרים כל יום בנפילת אפים "מי זה האיש ירא ה' – יורנו בדרך יבחר"²². אתם יודעים שנפילת אפים זה השיא התפילה. בין ע"פ הפשט, בין ע"פ הסוד, זה השיא. אחרי שאדם גמר תפילת שמונה עשרה לחש וחזרה, מה הוא אומר לקב"ה? "אני מת עליך הקב"ה", כמו שאומרים. אני, לא קיים. "לדוד, אליה ה', נפשי אשא"²³. אני לא רוצה כלום. מצידי, עכשיו אני הולך אצלך. אחרי כזו תפילה, אחרי כזו הרגשה מה זה הקב"ה, אני לא רוצה להיות. אתה רוצה להיות אותי? אתה רוצה שאני אמשיך? אז אני מבקש ממך "מי זה האיש ירא ה' – יורנו בדרך יבחר" תורה לי את הדרך, אני לא יודע אפילו איך לבחור. תבחר בשבילי את הדרך. כלומר, אדם בנפילת אפים מוסר את הבחירה לקב"ה. "יורנו בדרך יבחר". אז אולי, אולי אפשר להעמים את זה על מה שנאמר בגמרא "ויתיצבו בתחתית החר" – כפה עליהם הר כגיגית. ביטול הבחירה. זה מעמד הר סיני.

וזה חוזר על עצמו כל שנה ושנה. זה לא רק היה פעם, אנחנו לא מסבירים פה היסטוריה מה היה עם אבותינו שקיימו וקבלו ואמרו "נעשה ונשמע". אנחנו מדברים אלינו, אל עצמנו. צריך בימים האלו שנשארו להתכונן לשבועות. האמת שלשבועות צריך הכנה של ארבעים ותשע יום, לא פחות ולא יותר. כשם שאי אפשר, אם אדם חסר לו במ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, אז יש לו פחות תורה כי הוא פחות קנה. גם הימים האלה של ספירת העומר, בכלום יש

¹⁹ שער הכוונות, דרוש ענין מנחת שבת

²⁰ ישעיהו י"א ט'

²¹ קהלת י"ב א'

²² תהלים כ"ה י"ב

²³ שם א'

ובחזרה וברינה של תורה, שיהודים מרננים להשם כלילה הזה, מביא אותם לדרגות כאלה גבוהות, האור העצום שיש כלילה הזה, וביום, נכנס והודר חדרי במן, מסיר משם את כל הזוהמה, את כל הליכלוך, את כל מה שנשאר ממנו מכל החטאים, מכל העוונות. זה לא כמו יום הכפורים שזה תשובה מיראה ונהפכים הזדונות לשגגות, כלילה הזה של שבועות זה תשובה מאהבה, ואיזה תשובה? – "השיבנו אבינו לתורתך", זה תשובה מסביב ללימוד התורה, בחשק, בהתלהבות, בצורה מאוד מיוחדת, עד שכל הדברים שיכולים להפריע לו בעבודת השם מתבטלים, הוא הופך להיות בריה חדשה. "וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'".²⁹ זה שער החמישים, חמישים יום, זה אותו השער של "וְתִתְּפָרְהוּ מִעֵט מַאֲלָקִים"³⁰ שנאמר אצל משה רבנו לפני מעמד הר סיני. אחרי מעמד הר סיני יהודי יכול להגיע גם לשער החמישים, וזה הלילה הזה.

יש פה עוד הרבה מאמרים במדרש שמתפרשים ע"פ היסוד הזה. אם האדם יאמר, מנין לך להגיד כזה דבר שיהודי יכול לבטל את הבחירה שלו ולבקש ולהתפלל להשם, או להגיד אני בוחר שלא לבחור? זה גמרא מפורשת. ראו אנשי כנסת הגדולה שעם ישראל לא יכולים לשלוט על היצר הרע וביטלו אותו.³¹ בהתחלה ביטלו את היצר הרע של עבודה זרה. ראו שאי אפשר, העולם לא עומד בזה, כולם רצים אחרי העבודה זרה. על ארבע. אין טעם. כמו שאומר הרמב"ם לגבי צרעת, למה עכשיו אין לנו צרעת? הוא אומר שכשהיה אחד או שנים מכל הששים ריבוא שמדברים לשון הרע או שייך לעשות לו צרעת, לעורר אותו, לשים אותם מחוץ למחנה שיחזרו בתשובה. אבל, השם ישמור, אם כולם מדברים, כולם באבק לשון הרע,³² אז למי נשים צרעת? אז יותר טוב להשאיר את המצב בלי צרעת. כשראו אנשי כנסת הגדולה שאי אפשר לעמוד ביצר הרע של עבודה זרה, אי אפשר – עמדו וביטלו אותו. וככה אמרו לקב"ה, ריבוננו של עולם, כלום נתת יצר הרע בלב בנך, לא בשביל לזכות אותם? היצר הרע הזה רק מחייב אותם, אין שום אפשרות לנצח אותו. עמדו וביטלו אותו. וראו שהצליחו לבטל אותו, אמרו אהו, זה הזדמנות, יש משהו גם כן סמוך ונראה לעבודה זרה, אולי נבטל גם את היצר הרע של גילוי עריות. ביטלו אותו, אפילו תרנגולת לא הטילה ביצה. החזירו אותו. סימאו את עינו והחזירו אותו.

אנחנו רואים שיש באפשרות התפילה של האדם, זה לא סתם, לעשות כמו אנשי כנסת הגדולה. אני בוחר שלא לבחור. ריבוננו של עולם תרחם עלי, אני עם היצר הרע, עם הגוף הזה שלי, עם כל מה שאני מרגיש, אני לא יכול לעשות מה שאתה רצה. אני רוצה ללמוד כמו מלאך השם, בלי שום מטרה, ללא שום אינטרס, אך ורק לעשות נחת רוח לפניך, לקדש שמך בעולם, אתה יודע בשביל מה הבאת אותי לעולם. המילים האלה, הדברים האלה צריכים

אנכ"י נוטריקון אנא נפשי כתיבת יהבית²⁷. כלומר הקב"ה כביכול שם את עצמו בתוך התורה. כשהאדם מבין את הדברים האלה אז הוא אומר, מה אני שאני אבחר? מה, אין לי אמונה? אין לי ביטחון? כשאדם גדול אומר לך משהו, אדם גדול, שהוא בשכל יותר ממך, קדוש יותר ממך, מבין יותר ממך, כשהוא אומר לך לעשות איזה דבר, אתה לא מבין מה הוא אומר, אבל כשאתה יודע מי אומר לך, מה אתה אומר? – הוא מבין. גדול הדור אמר לך לעשות ככה, יש לך ספק? אתה מיד לוקח את כל הכוחות שלך, אתה נהיה כמו מלאך, ועושה בלי להבין. למה? לא שאתה לא מבין, אתה מבין שאתה לא מבין, והוא מבין יותר טוב ממך, אתה מתבטל אליו. לא שאתה לא מבין, להיפך, אתה מבין יותר מאלה שחושבים את עצמם שהם מבינים. תכלית הידיעה – שנדע שלא נדע. תכלית ההבנה – שאנחנו מבינים שאנחנו לא מבינים. דרכה אתה מתבטל ומבטל גם את הכתר הכי גדול שיש לך, זה הבחירה, שהקב"ה נתן ביד האדם את שרביט הזהב, אדם משתמש בו לבחור. לא שאנחנו לא בוחרים, אנחנו בוחרים בחירה הכי טובה, בוחרים שלא לבחור. אנחנו בוחרים בהשם, רק במה שהוא רוצה. ההרגשות האלה וההכנות האלה, יועילו לפחות ל'כפה עליהם הר כגיגית', לפחות ליום השבועות.

אמת, ההנהגה בשבועות היא בחינת כתר. ולא כמו ביום הכפורים שנוגעים בכתר בחזרה של תפילת נעילה. ולא אפילו כמו שבת שרק במנחה נוגעים בכתר. בכל שבת. זה מאמר מוסגר בפני עצמו, איך בני אדם לא מנצלים את המנחה של שבת. מתפללים מנחה סמוך לשקיעה, ומיד הולכים לעשות סעודה שלישית, הבדלה, נגמר. לא השתמשו בכלל בכל המושג הזה של מנחה של שבת. הדבר הזה ברח מהעולם. העולם לא יודע להשתמש בו. כל תפילה בשבת זה עליה עצומה. במנחה של שבת, לפי דברי האר"י²⁸, האדם מגיע לדרגת אדם הראשון קודם החטא והוא יכול להשאר עם זה כמה זמן שהוא רוצה, אם הוא מתפלל מנחה מוקדם ויושב ולומד, כמו יום השבועות. שבת זה השבועות של כל שבוע. אבל שבועות זה "יום אחד לה'", לילה ויום, כולו כתר, כתרי כתרים.

כתב רבנו האר"י שמי שחם ושלוש התחייב בכרת. מה התיקון של כרת? אין לנו אלא דברי האר"י, בדברים כאלה מי יכול להביע את דעתו? אם אדם התחייב כרת, אפילו יעשה תעניות, תפילות, תשובות (– זה לא יועיל לו לתיקון כרת). האר"י אמר – יש לו תיקון אחד – לילה שלם לא להרדם אפילו רגע אחד, וללמוד כל הלילה תורה. מתחילת הלילה, להתפלל ערבית בדיוק בזמן, ומיד אחרי ערבית הוא מתישב ללמוד עד הבוקר. זה תיקון כרת.

שבועות, זה לא תיקון כרת אחד, ולא שניים, ולא עשר, זה לא מושג בכלל. כלומר, הלימוד של שבועות, אע"פ שבי'לשם יחוד' ובי'היה רצון' שהחיד"א תיקן בקריאי מועד כתוב שנצל מכרת, אבל זה לא כרת אחד, אלא כל הכריתות שיכול להיות בעולם. הלימוד הזה באהבה

²⁹ ויקרא כ"ג ט"ז

³⁰ תהלים ח' ו'

³¹ ערכין ל"ב ע"ב

³² בבא בתרא קס"ה ע"א

²⁷ שבת ק"ה א'

²⁸ שער הכוונות, דרוש ענין סעודת שחרית דשבת

פשוט, אנשים מתפעלים מזה, אה, בתוך הישיבה, פתיחה ההיכל, יברכו אותי, למה לא, מה זה עשרת אלפי דולר. פה הקב"ה כותב אותך בספר הזיכרון לפניו. אם אתה לומד כל הלילה, כלילה הזה אתה נכתב, אתה נחתם, אתה הופך להיות כביכול חלק עם הקב"ה, "עֵקֶב חָבֵל נִחַלְתוּ"³⁴. ועוד, וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרֵךְ לֹאן בְּשִׁבְעֵין בְּרָכָאן וְעֶפְרַיִן דְּעֵלְמָא עֲלָאָה.

כלומר בקיצור, כל המילים שאדם קורא בזוהר, רואה שהם מוליכים כולם למשהו למעלה מהעולם הזה. זה לא עולם הזה. זה כתר. כתר זה לא עולם הזה. זה מעין לעתיד לבא. משהו מעין זה נשפך ונזרק לתוך העולם שלנו. זה לא לילה כמו כל הלילות. יום לא כמו כל הימים.

ומביא 'כף החיים' שבספר שער הכוונות כתב, הכל ע"פ הזוהר, שצריך האדם שלא ישן כלילה הזאת כלל, אפילו רגע כמימרא, אפילו תנומה קלה לרגע אחד. וצריך שהאדם יעשה הכנות לדבר, להיות כל הלילה ניעורים. אבל גם חמור הוא ניעור. ניעורים זה דבר אחד, עוסקים בתורה זה דבר שני. כלומר, לא להפסיק את הדביקות של המחשבה בתורה, ודביקות של הפה בלימוד התורה. וגם האיברים של האדם, אפילו התנועה של האיברים יכולה להביא את האדם למצב שלא ירדם. לעמוד, להוריד את הנעלים, הכל מותר לך לעשות, העיקר שתצליח כלילה הזה שאפילו רגע לא תבטל תורה. תאכל בבית, תשתה קפה בבית, אל תטריד את עצמך בבית הכנסת. כששמים קפה ותה ומזונות, אדם מתפתה לצאת ולדבר דברי הולין. זה לא לילה בשביל שיחות, לא לילה בשביל אפילו להסתכל על שום אדם. יש לך את התיקון, יש לך את הספרים, צריך ללמוד ללא הפסק. ואומר, שכל זה מוזכר באורך בהקדמת הזוהר.

והאר"י מוסיף חידוש ואומר בשער הכוונות, ודע כי כל מי שלא ישן כלילה הזאת כלל, אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא. לא נזק ממוני ולא נזק בגוף. ולא עוד, אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין הזה. כי אם לא ישן כלל – ודאי שלא ימות בשנה ההיא! מי יכול להבטיח כזה דבר? וממשיך בשער הכוונות, לכן פשט המנהג לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות, מתוך מה שכתוב בזוהר.

וכל ההבטחה הזו נובעת מזה שע"י הלימוד נמשך עליהם הכתר העליון מתחילת הלילה. לא בסוף הלילה, או ביום. אלא מתחילת הלילה עד סוף היום. נארג ונמשך בתוך הנשמות לכל אחד ואחד מכללות האומה הישראלית.

לסיכום, יש שני דברים, האחד – להיות ניעור כל הלילה, דבר שני – להיות דבוק בדיבור, במחשבה, וגם במעשה בלימוד התורה. תעמוד! אל תתביש, בוש לישון כלילה הזה!! לפעמים אני לא רוצה להסתכל שמה אני אראה משהו שנרדם, ויהיה לי קשה להסתכל איך בן אדם מסוגל אפילו להתנמנם. כלילה כזה להתנמנם?

לקנן בלבנו לפני המעמד הר סיני, כי במעמד הר סיני אתה מקבל צורה חדשה, אתה נברא מחדש, אתה הופך להיות אדם אחר, ואתה יכול באמת לקבל עולם אחר של תורה. אפילו שתחזור לבחירה, אבל יהיה לך יותר קל.

כדי לחדד את הדברים, כיון שהזמן שברשותנו הולך ואוזל לא אקריא לכם פה מכתבי האר"י בעצמו, ומכתבי הזוהר. אנחנו נעשה את עצמנו רק לומדים הלכה. הביא את זה 'כף החיים' אבל גם ה'משנה ברורה' מעתיק את הדברים, 'מגן אברהם', 'באר היטב', הרבה פוסקים מעתיקים את הדברים כפשוטם. על פי דינא דגמרא אין שום דבר מיוחד בליל שבועות. אוכלים סעודה והולכים לישון. לא כתוב שצריך להיות ער כל הלילה. וגם השולחן ערוך אותו דבר, שולחן ערוך זה פסק הלכה מהסוגיות שכתובות בגמרא. הוא לא מביא דברים שלא נחתמו בתלמוד. לפעמים הרמ"א מביא מנהגים וכו'. אבל המפרשים לא יכולים לעמוד מנגד ולא להסביר איזה מעלה יש ללילה הזה, אז חייבים להביא את הזוהר. אם מביאים את הזוהר, צריך להביא את המפרש של הזוהר. מי יכול לפרש את הזוהר? מי מוסמך? – רק האר"י הקדוש. אז 'כף החיים' מעתיק, איתא בזוהר פרשת 'אמור', חֲסִידֵי קֳדְמָאֵי לֹא הָווּ נְיָיְמֵי בְּהָאֵי לֵילֵיא, וְהָווּ לְעָאן בְּאֹרֵייתָא, וְאִמְרִי נִיתִי לְאַחֲסָנָא יְרוּתָא קְדִישָׁא, לֹא וְלִבְנֵי בְּתִרְיָן עֲלִמִין. והוא מביא את הפסוק (הזוהר שם, על מי שלומד תורה כל הלילה הזה) "וְאֵנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אֲמַר ה' – רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ, וְדִבְרֵי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּפִיךָ, לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרַע, אֲמַר ה', מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם"³⁵. להראות לך – הלימוד של הלילה הזה, אתה יודע מה אתה עושה? "לא ימושו מפִּיךָ ומפִּי זרעך". קודם "מפִּיךָ", לעצמך. אתה מחדיר לעצמך את התורה, אתה הופך להיות, לא קניני תורה כמו במ"ט ימי ספירת העומר, לא קניני תורה, אתה יורש פה את התורה עצמה לך ולבניך עד עולם.

ובהקדמת הזוהר, 'כף החיים' ממש מעתיק מילה אחת קצרה. זה מאמר שכתוב בקריאי מועד. אחרי האדרא מביאים שני מאמרים. הבעיה שבלי לישון זה כבר לא שווה לקרוא את זה. וגם, בליל שבועות מי גומר את האדרא שהוא יקרא עוד שני מאמרים אחרי האדרא, הלא שנגמור את האדרא. אז אף פעם אדם לא קורא את שני המאמרים האלה, צריך לקרוא אותם בימים האלה בבחינת הכנה לשבועות. לקחת את המאמר בפרשת 'אמור' והמאמר בהקדמת הזוהר. אפילו שאדם לא מבין, לשון הזוהר מקפל בתוכו הרבה סודות שאפילו האר"י לא גילה. אבל אדם מתבסס, כשאדם קורא את הדברים – נכנס לו בראש מה זה שבועות, איזה עוצמה יש לשבועות.

אז 'כף החיים' גמר להעתיק כמה מילים מפרשת 'אמור', והוא מעתיק מהקדמת הזוהר, כתב דְּכִלְהוּ דְּמִתְקַנִּין תְּקוּנָהָא בְּהָאֵי לֵילֵיא וְהִדְאָן בָּהּ, הלילה הזה, תיקון התורה, תיקון השכינה. כל אלה שלומדים כלילה הזה פְּלָהוּ יְהוֹן רְשִׁימִין וְכִתְיָבִין בְּסִפְרָא דְּדְכָרְנָא. מי שתורם עשרת אלפים דולר אנחנו נכתוב אותו בספר הזיכרון של הישיבה.

המשיח, אנשים שמחפשים רק את הקב"ה, את המשיח. ונגזרה עליהם גזירה. אל תעירו ואל תעוררו את האהבה – הכי טוב שאתה תקח את הבחירה לבחור שלא לבחור. תגיד רבוננו של עולם, תעשה בי מה שאתה רוצה, זה הכי טוב, אנחנו מחכים לך, מתי שתצא תגאל אותנו.

אז בקיצור נגזר עליהם שלושתם ככה, ה'תורת חכם' – נגזר עליו עניות. הרש"ש – מיתה. הוא נפטר בגיל חמישים ושבע. והחיד"א – גלות. בזכות הגלות של החיד"א, כל העולם זכה. מה הוא לא עשה? עשה מהפכה בכל העולם, "התייר הגדול". לאיפה הוא לא הגיע? אז החיד"א, אומר ה'בן איש חי', למד את שתי האדרות בליל שבועות. הלואי נספיק אחת. בעמידה! עד סוף ימיו! אפילו שהיה זקן גדול. מה? מה קרה? צריך לעמוד? סיבה ראשונה, כפשוטו, מתי קוראים את האדרה? בסוף הלילה. אם לא תעמוד אתה תרדם, השם ישמור, תפסיד את הלילה. אפילו אם תישן רגע כמימרא כבר אתה מפסיד את ההבטחה של האר"י שישלים שנתו.

ובמה זה מובטח לו שישלים שנתו? אומר רבנו ה'שמן ששון' זה לא ארבעה חודשים עד ראש השנה ויום הכפורים, אלא עד שבועות הבא! כלומר, הלימוד המתקן ללילה הזה, מביא אותך למצב שאתה מעל לדין של ראש השנה ויום הכפורים, אתה זוכה בדין! כל המדבקות שנדבקו כך מחמת החטאים והעוונות, מהעוצמה של האור הן מתרחקות ממך. הדבק שלהם מתייבש והן נופלות. אתה כולך הופך להיות ללא חולי וללא נגע וללא הפסד של שום דבר. לא ינזק. יפוק ההיא שתא בשלם. לכן היה עומד כדי לא להרדם.

אבל זה לא ההסבר העיקרי, האמת היא שהיה טעם עליון למה עמד. בגלל שהמשכת הכתר תלויה בעמידה, ועיקר הכתר נמשך באמירת האדרה. כמו שכתוב ב'פרי עץ חיים' בזמן רבנו אפרים שהוא תלמיד המהר"י קיבלו עליהם התלמידים, שמה שכתוב בזהר רזין דאורייתא, זה אדרה רבא! ואז החכם הגדול לומד את האדרה לפי חכמתו, והבינוני לפי חכמתו, והיהודי הפשוט לפי חכמתו, וכולם עומדים על רגליהם, זקנים, מבוגרים, צעירים. אם תאמר כואבת לי הרגל – אתה רוצה רפואה לרגל? תעמוד באדרה! ותראה שכל השנה לא תכאב לך הרגל. כלומר הלילה הזה צריך שהאדם פשוט יתבטל. ולא רק הלילה, גם היום.

אני לא יכול להמשיך מחמת הזמן שאוול. רציתי לדבר קצת גם על היום. אבל אומר בשתי מילים. מעלת היום – למעלה מן הלילה. אדם לפעמים חושב, אוהו, ברוך השם הצלחתי, לא נרדמתי, למדתי כמו אריה, אחר כך מה הוא עושה – שוכב במיטה כל היום? צריך מעט לנוח, לאכול מאכלי חלב כמו המנהג, ללכת להרדם שעה שעתיים שלוש, על כל פנים עד חצי שעה לפני חצות, נניח עד שעה שתיים עשרה. בשעה שתיים עשרה לעשות סעודה שהיא כנגד שתי הלחם. אוהו, רבנו הרש"ש גילה את סוד הסעודה הזו. כי בשחרית ובמוסף, יש לנו כמעט חמש תפילות. שחרית לחש וחזרה זה שתיים, מוסף לחש וחזרה זה עוד שתיים, והכתר של המוסף הוא כמו דבר בפני עצמו.

דבר שלישי – סדר הלימוד. סדר הלימוד לליל שבועות כתוב בהקדמת הזהר. דאיהי, השכינה הקדושה, התורה הקדושה, אתתקנת למלעי באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובמדרשות דקראי ובקרי דהקמתא. בגין דאלין אנן תיקונין דילה ותכשיטה. ואיהי ועולמתהא עאלת וקיימת על רשיהון ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא. וליזמא אחרא לא עאלת לחופה אלא בהדיהו. ואלין אקרון בגי חופתא. ובין דעאלת לחופתא קידשא בריך הוא שאיל עליהו ובכרך לון ומעטר לון בעטרהא דכלה. ובאה חולקהון. לילה שגם על פי הפשט קוראים לו כלה. וכל הדבר של הלימוד הזה, הוא להמשיך את הכתר. ואנו מקבלים תוספת קדושה מבחינת הכתר. וכן על זה הדרך, 'כף החיים' מסביר כל הזמן את הנקודה הזו.

אני רוצה לסיים. ידוע שקיבלנו עלינו את הוראות מרן הבית יוסף. פי כמה וכמה היתה קבלה על הוראות רבנו האר"י ז"ל. והראיה הפשוטה, סב"ל נגד מרן אמרינן, מחשש לברכה לבטלה. זה לאו של "לא תשא את שם ה' אלקיך לשווא"³⁵ ע"פ הרמב"ם³⁶. אז אומרים, אפילו פוסק אחד חולק על מרן – אולי החלכה כמותו? למה להכנס לספק? אבל, סב"ל נגד האר"י לא אמרינן³⁷.

וקיבלנו הוראות גאון עוזנו החיד"א כמו שקיבלנו הוראות מרן. כל הפוסקים מתחשבים מאד בכתבי החיד"א. הפוסקים האחרונים ואחרוני האחרונים, כולם אומרים את אותם המילים, אבל כשזה בא לידי מעשה, אתה רואה בני אדם זזים מהקבלה הזו.

אומר רבנו החיד"א³⁸, ישתקע המנהג ולא יאמר, שראיתי מקצת תלמידי חכמים שבלייל שבועות עוסקים בש"ס ופוסקים כפי רצון ליבם. ושוכחים שהלילה הזה, לא כתוב בש"ס ולא בפוסקים. זה כתוב בזהר. ובאותו המקום שכתוב בזהר ללמוד ולהיות נעור כל הלילה, כתוב גם התכנית של הלימודים. מי אתה שתחליף את התכנית? אם כך, אז בכלל זה לא כתר ולא כלום. תלמד מה שאתה רוצה, אבל כל ההבטחות לא שייכות לזה. סדר הלימוד זה עוד פרט, גם להיות ניעור, וגם ללמוד, וגם ללמוד את התיקון הזה.

החיד"א היה לומד עד ימי זקנותו בליל שבועות את שתי האדרות בעמידה. הוא היה זקן גדול, הוא נפטר באריכות ימים, בגלל שיצא לגלות. הוא היה צריך חם ושלוש למות אבל קיבל עליו גלות, אז זה התכפר לו. היו שלושה יהודים שרצו להביא את המשיח. הרש"ש הוא רבם. הוא תפס את החיד"א ואת ה'תורת חכם' והכניס אותם למרתף מתחת לבית המדרש שלו, מקום שאף אחד לא ידע עליו. כאשר החזון איש' ביקר במקום הזה, לקח אותו לשם הרב מרגליות, אמר עכשיו אני מבין איך הרש"ש הגיע לכאלו דרגות, כאלה יהודים. זה היה מקום מיוחד, נסתר, והם נכנסו לשם שלושתם, ורצו להביא את

³⁵ שמות כ' ו'

³⁶ הלכות ברכות א' ט"ו

³⁷ בן איש חי שנה א' בראשית י'

³⁸ עיין "לב דוד" פרק ל"א

והשם יתברך יעזור שמהלילה והיום הזה, כולנו צריכים להיות אריות, אל תשים לב לשום דבר, תזרוק הכל, תדע לך שהלילה והיום הזה, אין, אין עוד יום כזה, אין בכל המעריך של השנה, אין כזה דבר, אין, זה יום אחד, זה לא שבעה ימים עם חול המועד, אין פה חול המועד, זו עוצמה שמרוכזת ביום אחד, "יום אחד הוא יודע לה". רק השם יודע איזה עוצמה יש. ואנחנו מקבלים. כדי לקבל את היום הזה אנחנו צריכים להתבטל. הביטול הוא "נעשה ונשמע", לבחור שלא לבחור, לבחור במה שהשם בוחר, אני מתבטל לשבועות, כל מה שהשם רוצה אני אעשה. אני אלמד כל מה שכתוב, ביום, בלילה, מה כתוב? גם זה לעשות, גם זה, גם זה, אני מוכן, אני עושה הכל. והשם יתברך יעזור שבזכות שבועות, מתן תורה, נזכה בעזרת השם לגאולה. כמו שאנחנו אוהבים את השם ואוהבים את תורתו, בודאי עולה אהבת ישראל אצל השם יתברך, והוא יגאל אותנו גאולת עולמים, את כולם. שיהי חג שמה, חג של מתן תורה. התורה היא תנתן, אבל אנחנו צריכים להתבטל ולהכין את עצמנו אליה, אמן כן יהי רצון.

אז יש לנו פה משהו בעל עוצמה, שכל מה שעשינו מליל הסדר עד שבועות, כולל הלימוד של שבועות, נעשה ביתר שאת וביתר עוז, זה בחינת "אחור וקדם צרתני"³⁹, כל זה (מה שעשינו מליל הסדר עד שבועות, כולל הלימוד של שבועות) בחינת אחור, ואילו התפילות זה בחינת פנים בפנים. משהו עם עוצמה. הסעודה, אומר רבנו הרש"ש, עלובה מסכנה זו הגוף, כל כך טרח ויגע אבל רק הנשמה נכתרת בכתרי כתר, מה עם הגוף? אומר הרש"ש, כשאתה בא לעשות סעודה, אתה מדפיס את כל הלימוד ואת כל התפילות, את כל המעלה של היום בתוך ככר הלחם שלך, בתוך הבשר והיין, ואתה מכניס אותו לגוף – לְקַחְתָּ גם את הגוף ועשית אותו כתר, כמו הנשמה. הכנסת לגוף את כל הויטמינים של מה שלמדת כל הלילה, את כל העוצמה.

ואז אתה גומר בשתיים עשרה וחצי את הסעודה, בא ניתן לך זמן עד שעה אחת, תגיד דברי תורה, תשיר שירים, אלולי האי יומא... הכל מודים שבעיניך "לכם" בעצרת, בסדר, אבל בשעה אחת – מספיק, זהו. בשעה אחת רויץ אל המעיין מחדש. ללכת אל בית המדרש משעה אחת עד שעה שבע כשמתפללים מנחה – שש שעות, אה, איזה יופי, חציו להשם, שש שעות, כל שעה תחליף לימוד, יש ענין ללמוד את זה, יש ענין ללמוד את זה, לחדש פה, לחדש שם, פה תקח ש"ס, פוסקים, מה שאתה רוצה, במה שתוכל להראות את כוחך לחדש בו חידושים בתורה הקדושה.

הערה: כידוע אין בכוחו של תמליל שיחה להעביר את כל המסרים החשובים שאפשר לקבל כאשר שומעים את השיחה עצמה. לכן מומלץ מאד להאזין לדברי קודשו של כ"ק מו"ר זיע"א ולשמוע את כל השיחה מתחילתה ועד סופה, דברים כהויתם. ואם נפלה שגיאה באיזה פרט בהקלדת ועריכת התמליל הנ"ל, ה' הטוב יכפר בעדנו

"קם רבי חייא על רגליו ואמר: עד השתא בוצינא קדישא מסתביל עלן. השתא לאו הוא עדין אלא לאשתדלא ביקריה" (אדרא זוטא קדישא דף רצ"ו ע"ב)
ניתן לצפות בשיחה זו ולהוריד עלון זה מהאתר וכן לקבלו במייל. להצטרפות לרשימת תפוצה או להקדשת עלונים נא לפנות לרפאל רחמים:
rr4487@gmail.com | 054-481-4487 | sites.google.com/site/RabbiNissimPeretz